

100 év 100 dala - Daloskönyv **Gyűjtési útmutató**

Kedves Gyűjtő!

Nagyon örülünk, hogy bekapcsolódtál abba a számos különleges találkozást, izgalmas beszélgetést, testi-lelki gazdagodást jelentő munkába, amit a népdalok gyűjtése magában rejt. Az alábbiakban segítséget szeretnénk neked adni a gyűjtéshez.

A gyűjtés előkészítése

Miután kiválasztottad a települést, ahonnan gyűjteni szeretnél, jöhet az ún. “adatközlők”, vagyis a népdalok birtokában lévő emberek kiválasztása.

a) Érdemes először a település “nótafáját/it” keresni. Ők olyan, napjainkban már idős emberek, akik belenőttek a dalokba - gyerekkoruktól kezdve “szívták magukba” szüleik, családjuk, rokonság révén a különböző életfordulókhoz (születés, házasság, halál) és ünnepek (egyházi ünnepek - pl. húsvét, karácsony) és a hozzájuk kapcsolódó népszokásokhoz (pl. locsolkodás, lucázás, betlehemezés, farsangolás stb.) kapcsolódó dalokat, és nagyon sokat ismernek. Kevés ilyen nótafa él már. Ha ilyenre akadtok, NAGYON szerencsések vagytok! :)

b) Egy másik opció a helyi polgármester, pap, tanító, kultúrfelelős/ népművelő (pl. helyi Csemadok-elnök vagy -tag) megkeresése, vagyis olyan személyé, aki ismeri a falu lakosait, s tudja, hogy kinek vannak népdalismereti, népdaléneklési képességei.

Érdemes előre kijelölnöd egy füzetet “**gyűjtési füzetnek**”, ide felírhatod a neveket, címeket, illetve életkort és esetleg foglalkozást. Kérhetsz telefonszámot is, de ezt nem biztos, hogy adnak, illetve hogy van. Ha készségesek a segítőid, segítenek leszervezni a találkozót. Ha lehetséges, kérd meg őket, hogy együtt keressétek fel a “nótafát”. Helyi segítődben ugyanis valószínűleg jobban megbíznak, mint benned, mert ismerik. Minél több információt gyűjtesz a “nótafádról” (természetesen nem tolakodóan), annál könnyebb lesz beszélgetésbe elegyedni vele.

A gyűjtés

Vannak nevek és címek, esetleg találkozó is megbeszélve. Nincs más hátra, gyűjtésre fel! Ha szerencsés vagy, a nótafa az *otthonában* fogad. Ez azért nagyon jó, mert számára ez a környezet az, ahol leginkább otthon érzi magát, komfortérzete pedig valószínű, hogy segítségedre lesz abban, hogy jól érezze magát a gyűjtés során, könnyebben megnyíljon, nótára gyűjtson. Ha *semleges helyre* szerveződik a találkozó (pl. kultúrház, könyvtár, tájház, stb.), nagyobb empátiára lesz szükséged! :) Próbáld megteremteni egy olyan beszédhelyzetet, hogy beszédpartnered minél otthonosabban érezze magát! Légy érdeklődő, de ne tolakodó! Fogadd el, hogy annyira enged be

a világába beszélgetőtársad, amennyire. ÉS! Ne várd el, hogy ő megnyíljon, ha te közben egy árva szót se mondasz magadról. Beszélgetéseknek kölcsönös megosztáson és bizalmon kell alapulnia. A célodat (népdalokat gyűjtesz), viszont tartsd szem előtt!

Mit kérdezzünk és hogyan?

Először is **ismerkedjete meg egymással**. Miután tudod az alap információkat róla (hogyan hívják, hány éves, mi a foglalkozása, végzettsége, hol született, hol él, van-e családja), többek között az alábbi témák érdemes előhozni:

- *gyermekkora* - hogyan emlékszik rá? mi volt a kedvenc időtöltése? mit szoktak játszani? meséljen!

- *ünnepek* - hogyan ünnepeltek? mi volt a szokás? mesélje el!

- milyen volt a *lakodalom*? milyen a *mulatság*? milyen a *temetés*? kik zenéltek? miket énekeltek? meséljen!

Mindegyik kérdésnél megkérdezheted, hogy szoktak-e énekelni, s ha igen, mit. Ha énekel, hadd, hogy végigénekelje, amit elkezdett! Ha netán hangszere is van, vegye csak elő, játsszon! Neked nincs más dolgod, mint figyelni és szorgalmasan rögzíteni! :)

A gyűjtők

A gyűjtést végezheted **önállóan** illetve **őrsöddel, családtagjaiddal** is. Szerintünk jó kis csapatépítés lehet az őrsöd számára egy ilyen kaland! Ha ŐV vagy, vond be az őrsöd! Ha többen vagytok, jobban meg tudjátok osztani a feladatokat: *kérdező, írnok* (ő készíti a jegyzeteket) *diktafon/telefonkezelő, fotós, videós, ellátmányos* (étel, ital nála van), *ajándékozó* (nála van az adatközlőnek szánt figyelmesség) stb. Fontos, hogy ha többen vagytok, a beszélgetés során figyeljetek oda egymásra, ne vágjatok egymás szavába!

Szükséges eszközök

- jegyzetfüzet, toll
- hangfelvétel készítésére alkalmas eszköz - pl. **diktafon** vagy **mp3 lejátszó** vagy **mobiltelefon** - a lényeg az, hogy a lehető legjobb minőségű, vagyis TISZTA és HANGOS felvételt készítsen. A felvétel során kerül a zajos környezetet (pl. állathangok, tévé, rádió, hűtő, utcáról beszűrődő járművek hangjai, stb.)
- **fényképezőgép, videokamera** - mindig jól jön, de okosan kell használni! Tiszteletben kell tartanod, ha nem szeretnék, hogy fénykép illetve videófelvétel készüljön róluk. Mindenesetre azon legyél, hogy legalább fénykép készüljön, lehetőleg minél természetesebb helyzetben.
- személyes szükséglet: innivaló, ennivaló.

- amit javasolunk: egy kis figyelmesség segít(ő)idnek illetve a nótafa(i)dnak. Ezt sehol nem kérik, de mindenhol megörülnek neki. Ők megajándékoznak az idejükkel, te ajándékozz nekik valami apró figyelmességet.

A felvételek eljuttatása

A felvételeket **KIZÁRÓLAG** *elektronikus* formában kérjük! Küldd el nekünk a **100ev100dala@gmail.com** címre!

A fájlt a következő módon nevezd el:

a) egy részletben vetted fel a dalt:

felvétel sorszáma_adatközlő_helyszín_dátum_dal kezdőszavai

pl. 01_Dalos József_Nótafalva_2014.05.20_Búza, búza

b) több részletben vetted fel a dalt:

felvétel sorszáma_adatközlő_helyszín_dátum_dal kezdőszavai_1

pl. 01_Dalos József_Nótafalva_2014.05.20_Búza, búza_1

c) beszélgetést rögzítettél az adatközlő életéről ill. helyi szokásokról, ünnepekről stb.

felvétel sorszáma_adatközlő_helyszín_dátum_beszélgetés

pl. 01_Dalos József_Nótafalva_2014.05.20_beszélgetés

A levélben tüntesd fel továbbá **gyűjtésed adatait:**

- gyűjtés helye
- gyűjtés ideje
- adatközlő neve, életkora, foglalkozása, iskolai végzettsége, születési helye, lakhelye
- gyűjtő neve
- népdal címe
- népdal szövege
- szokás, ünnep ill. történet, amelyhez fűződik
- ismeretlen szavak, kifejezések
- egyéb (amit az adatközlő érdekességként elmondott)

Beküldési határidő: 2014. május 25.

A beérkezett dalokat átválogatjuk. A válogatásnál elsődleges szempont a felvétel minősége. Nem megfelelő minőség esetén a dalokat kizárhatjuk. A határidő lejártá után beérkezett dalok nem vesznek részt a válogatásban, így ezek a daloskönyben nem kerülnek megjelenésre.

FIGYELEM!

Az első három gyűjtő számára meglepetést tartogatunk! ;)

További információ, kérdés esetén írjatok a 100ev100dala@gmail.com címre! Dalokban gazdag, örömteli gyűjtést kívánunk! ;)

A 100 év 100 dala munkatársai nevében:

Jó munkát!

Szendi Tünde

Kelt: 2014. április 15-én, Budapesten